

EIOPA-17/651
4 октомври 2017 г.

**Насоки в рамките на директивата
относно разпространението на
застрахователни продукти относно
основаващите се на застраховане
инвестиционни продукти, включващи
структура, която затруднява клиента да
разбере съществуващите рискове**

Въведение

- 1.1. Съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1094/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/79/ЕО на Комисията (наричан по-долу „Регламент за ЕИОРА“)¹ и член 30, параграф 7 и член 30, параграф 8 от Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 година относно разпространението на застрахователни продукти (преработен текст) (наричана по-долу „ДЗП“)², ЕИОРА издава насоки както относно оценяването на основаващи се на застраховане инвестиционни продукти, включващи структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове, както е посочено в член 30, параграф 3, буква а), подточка (i) от ДЗП, така и за оценяването на основаващи се на застраховане инвестиционни продукти, класифицирани като некомплексни за целите на член 30, параграф 3, буква а), подточка (ii) от ДЗП, като се има предвид, че тази класификация се основава също и на оценяването на това дали продуктът включва структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове.
- 1.2. В съответствие с параграфи 1 и 2 от член 30 от ДЗП от застрахователния посредник или застрахователното предприятие обикновено се изисква да оцени доколко основаващите се на застраховане инвестиционни продукти са пригодни или уместни за клиента, като това е част от продажбата на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт. Член 30, параграф 3 от ДЗП позволява на държавите членки да се отклоняват от тези задължения и да не изискват да бъде извършвана проверка на пригодността или уместността при разпространението на основаващ се на застраховане инвестиционен продукт, ако са спазени различни условия. Този вид продажба често се нарича „само изпълнение“, тъй като единствено се изпълнява трансакция, без да се предоставят съвети или да се извършва оценяване на личното състояние на клиента. Въпреки това в съответствие с член 20, параграф 1 от ДЗП все пак е необходимо разпространителят на застрахователни продукти да посочи исканията и нуждите на клиента.
- 1.3. Едно от условията, посочени в член 30, параграф 3 от ДЗП, с които се определя дали даден основаващ се на застраховане инвестиционен продукт може да бъде разпространяван като продажба от тип „само изпълнение“, е свързано със сложността на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт. Тази оценка се основава на естеството на финансовите инструменти, за които основаващият се на застраховане инвестиционен продукт осигурява инвестиционна експозиция, както и на структурата на застрахователния договор с клиента (член 30, параграф 3, буква а) от ДЗП). Съгласно параграфи 7 и 8 от член 30 от ДЗП, ЕИОРА разполага с правомощия да разработва насоки относно оценката както на сложността, така и на некомплексността.
- 1.4. Сложността на финансовите инструменти, за които основаващият се на застраховане инвестиционен продукт предоставя инвестиционна експозиция, се определя от разпоредбите, заложи в Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 15 май 2014 година относно пазарите на финансови инструменти (преработен текст) (наричана по-долу „ДПФИ

¹ ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 48-83.

² ОВ L 26, 2.02.2016 г., стр. 19.

II³). Съгласно член 30, параграф 3, буква а) от ДЗП се прави разграничение между основаващите се на застраховане инвестиционни продукти, които осигуряват инвестиционна експозиция на финансови инструменти, определени като некомплексни съгласно ДПФИ II, от една страна, и други некомплексни основаващи се на застраховане инвестиционни продукти — от друга.

- 1.5. Настоящите насоки обхващат оценяването на всички видове основаващи се на застраховане инвестиционни продукти. Независимо от направеното разграничение между подточки (i) и (ii) на член 30, параграф 3, буква а) от ДЗП е важно да се гарантира, че единствено основаващи се на застраховане инвестиционни продукти, чиито рискове могат лесно да бъдат разбрани от клиента, могат да се продават като продажба от тип „само изпълнение“. Насоките са основно насочени към проблема за идентифицирането на договорни структури или характеристики, които могат да затруднят клиента да разбере свързаните с основаващия се на застраховане инвестиционен продукт рискове. Те се отнасят обаче също и до редица други проблеми, свързани с оценяването на сложността на основаващи се на застраховане инвестиционни продукти.
- 1.6. С оглед на целта на ДЗП за минимална хармонизация, както и на факта, че специално за продажби от тип „само изпълнение“, клиентите не се ползват от защитата на някои от приложимите правила за извършване на дейност, националните компетентни органи биха могли да поддържат или да въведат по-строги национални разпоредби в тази област, за да защитят клиентите.
- 1.7. При разработването на насоките EIOPA взе предвид други приложими регулаторни изисквания в областта на стандартите за извършване на дейност, а именно Регламент (ЕС) № 1286/2014 на Европейския парламент и Съвета от 26 ноември 2014 година относно основните информационни документи за пакети с инвестиционни продукти на дребно и основаващи се на застраховане инвестиционни продукти (ПИПДОЗИП)⁴.
- 1.8. Освен това EIOPA взе предвид работата на ESMA⁵ във връзка с оценяването на финансови инструменти, включващи структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове. Това отразява важността, както е посочено в съображение 56 от ДЗП, на това да се избегне регулаторен арбитраж, като в същото време се взема предвид специфичното естество на застрахователните договори.
- 1.9. Настоящите насоки са насочени към националните компетентни органи в рамките на държави членки, които са избрали да приложат дерогацията от първия подпараграф на член 30, параграф 3 от ДЗП. Независимо от факта, че конкретни разпоредби описват задължения, които трябва да бъдат изпълнени от застрахователните предприятия и посредници, настоящият документ не следва да се тълкува в смисъл, че налага каквито и да било преки изисквания на тези финансови институции. От финансовите институции се изисква да спазват надзорната или регулаторна рамка, прилагана от съответния им национален компетентен орган.

³ ОВ L 173, 12.06.2014 г., стр. 349.

⁴ ОВ L 352, 9.12.2014 г., стр. 1.

⁵ Вж. например правото по член 25, параграф 10 от ДПФИ II, на основата на което ESMA издаде [Насоки](#) за сложните дългови инструменти и структурираните депозити.

1.10. За целите на настоящите насоки се създава следното определение:

- „Продажба от тип само изпълнение“ означава разпространението на основаващ се на застраховане инвестиционен продукт в съответствие с член 30, параграф 3 от ДЗП.

1.11. В случай че в насоките не е указано друго, термините имат значението, дефинирано в посочените във въведението правни актове.

1.12. Насоките се прилагат от датата на публикуване на преводните версии.

Раздел 1: Изисквания, приложими към договори, които предоставят инвестиционна експозиция само на финансови инструменти, определени като некомплексни съгласно ДПФИ II (член 30, параграф 3, буква а), подточка i) от ДЗП)

Насока 1 — Инвестиционна експозиция

1.13. Застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да гарантира, че основаващият се на застраховане инвестиционен продукт осигурява инвестиционна експозиция единствено на финансовите инструменти, определени като некомплексни съгласно Директива 2014/65/ЕС. Такива некомплексни финансови инструменти включват само следните инструменти:

- а) определените в член 25, параграф 4, буква а) от ДПФИ II;
- б) покриващите критериите в член 57 на Делегиран Регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията за допълване на Директива 2014/65/ЕС по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива;
- в) такива, които не са били определени като сложни съгласно насоките на ESMA за сложните дългови инструменти и структурираните депозити⁶.

Насока 2 — Договорни характеристики, свързани с промени в естеството на договора и правото на откупуване на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт

1.14. Когато договорът съдържа някоя от следните характеристики, застрахователното предприятие или застрахователният посредник трябва да го определят като договор, включващ структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове:

- а) включва клауза, условие или праг, които позволяват на застрахователното предприятие да промени съществено естеството, рисковия профил или профила на изплащане на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт;
- б) няма опции за откупуване или осъществяване по друг начин на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт на стойност, която е налична за клиента;
- в) съществуват изрични или непреки такси, в резултат на които, макар технически да има опции за откупуване на основаващия се на застраховане инвестиционен продукт, това би могло да доведе до неоправдани вреди за клиента, тъй като таксите са непропорционални спрямо разходите за откупуване за застрахователното предприятие.

⁶ От 4 февруари 2016 г. (ESMA/2015/1787)

Насока 3 – Договорни характеристики, свързани с определянето на стойността на падежа или откупната стойност, или сумата за изплащане при смърт

- 1.15. Застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да оцени въздействието на механизмите, които определят стойността на падежа или откупната стойност, или сумата за изплащане при смърт, и дали те затрудняват клиента да разбере съществуващите рискове освен ако тези механизми не са пряко основани на националното законодателство, насочено конкретно към защита на интересите на клиентите.
- 1.16. Като част от оценката, когато договорът съдържа някоя от долуизброените характеристики, застрахователното предприятие или застрахователният посредник следва да го определят като договор, включващ структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове:
- а) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт зависят от променливи, определени от застрахователното предприятие, чието въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента;
 - б) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт се основават на различни видове инвестиционна експозиция или стратегии, чието комбинирано въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента;
 - в) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт могат да варират често и/или значително в различни моменти от време през срока на договора или защото са изпълнени някои предварително определени прагови условия, или защото са достигнати определени времеви точки. Това не включва промени на стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт поради изплащане на доброволни бонуси;
 - г) съществува гарантирана стойност на падежа или откупна стойност или сума за изплащане при смърт, които подлежат на условия или времеви ограничения, чието въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента. Това не включва промени в стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт поради изплащане на доброволни бонуси.

Насока 4 – Договорни характеристики, свързани с разходите

- 1.17. Като част от оценката на това дали договорът включва структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове, застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да оцени дали клиентът би бил затруднен да разбере разходите, в частност условията, съгласно които разходите могат значително да се променят по време на срока на договора, включително в зависимост от резултата от инвестицията.
- 1.18. Когато разходите се основават пряко на националното законодателство, насочено конкретно към защита на интересите на клиентите, те не следва да бъдат смятани за включващи структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове.

Насока 5 – Договорни характеристики, свързани с бенефициера на застрахователния договор

- 1.19. Когато договорните разпоредби позволяват клиентът да използва нестандартна формулировка, за да определи лицето, което ще получи обезщетенията в края на договорните отношения (клауза за бенефициера), което може да доведе до затруднения при определянето на бенефициера и би могло да създаде трудности за бенефициера за реалното получаване на изплащането, когато титулярът на полицата почине, застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да определи договора като такъв, включващ структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове.

Раздел 2: Изисквания, които се прилагат към „други некомплексни основаващи се на застраховане инвестиции“ (член 30, параграф 3, буква а), подточка ii) от ДЗП)

Насока 6 — Договорни характеристики, свързани с определянето на стойността на падежа или откупната стойност, или сумата за изплащане при смърт

- 1.20. Застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да оцени въздействието на механизмите, които определят стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт, и дали те затрудняват клиента да разбере съществуващите рискове освен ако тези механизми не са пряко основани на националното законодателство, насочено конкретно към защита на интересите на клиентите.
- 1.21. Като част от оценката, когато договърът съдържа някоя от следните характеристики, застрахователното предприятие или застрахователният посредник следва да го определят като включващ структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове:
- а) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт зависят от променливи, определени от застрахователното предприятие, чието въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента;
 - б) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт се основават на различни видове инвестиционна експозиция или стратегии, чието комбинирано въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента;
 - в) стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт могат да варират често и/или значително в различни моменти от време през срока на договора или защото са изпълнени някои предварително определени прагови условия, или защото са достигнати определени времеви точки. Това не включва промени в стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт поради изплащане на доброволни бонуси;
 - г) съществува гарантирана стойност на падежа или откупна стойност или сума за изплащане при смърт, които подлежат на условия или времеви ограничения, чието въздействие би било трудно да бъде разбрано от клиента. Това не включва промени в стойността на падежа или откупната стойност или сумата за изплащане при смърт поради изплащане на доброволни бонуси.

Насока 7 — Договорни характеристики, свързани с разходите

- 1.22. Като част от оценката на това дали договърът включва структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове, застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да оцени дали клиентът би бил затруднен да разбере разходите, по-специално условията, съгласно които разходите могат значително да се променят по време на срока на договора, включително в зависимост от резултата от инвестицията.
- 1.23. Когато разходите се основават пряко на националното законодателство, насочено конкретно към защита на интересите на клиентите, те не следва да

бъдат смятани за включващи структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове.

Насока 8 — Договорни характеристики, свързани с бенефициера на застрахователния договор

1.24. Когато договорните разпоредби позволяват клиентът да използва нестандартна формулировка, за да определи лицето, което ще получи обезщетенията в края на договорните отношения (клауза за бенефициера), което може да доведе до затруднения при определянето на бенефициера и би могло да създаде трудности за бенефициера за реалното получаване на изплащането, когато титулярът на полицата почине, застрахователният посредник или застрахователното предприятие следва да определи договора като такъв, включващ структура, която затруднява клиента да разбере съществуващите рискове.

Правила за спазване на изискванията и за докладване

1.25. Настоящият документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от регламента за ЕИОРА. Съгласно член 16, параграф 3 от регламента за ЕИОРА компетентните органи и финансовите институции трябва да положат всички усилия за спазване на насоките и препоръките.

1.26. Компетентните органи, които спазват или възнамеряват да спазват настоящите насоки, следва да ги включат по подходящ начин в своята регулаторна или надзорна рамка.

1.27. Компетентните органи потвърждават пред ЕИОРА дали спазват или възнамеряват да спазват настоящите насоки, като посочват причините за неспазване, в срок от два месеца от датата на публикуването на преводните версии.

1.28. При липса на отговор в този срок се счита, че компетентните органи не спазват изискването за докладване и това се докладва.

1.29. От компетентните органи в държава членка, която е избрала да не упражнява дерогацията от първия подпараграф на член 30, параграф 3 от ДЗП, не се изисква да докладват пред ЕИОРА.

Заклучителна разпоредба относно преразглежданията

1.30. Настоящите насоки подлежат на преразглеждане от ЕИОРА и ще бъдат обновявани периодично в съответствие с параграфи 7 и 8 от член 30 от ДЗП.